

w koncentracji na ekspresywnej funkcji języka, co wiąże się z częstszym użyciem zdrobnień, wykrzykników i słownictwa emocjonalno-wartościującego, w szczególności przymiotników. Zakładam, że różnice w zachowaniach werbalnych kobiet i mężczyzn odnotować można nie tylko w strategiach konwersacyjnych, ale w każdych przejawach działalności językowej, a zatem, że parametr płci obecny jest w każdym rodzaju tekstu, również w jego tłumaczeniu.

Autorka artykułu zadaje sobie pytanie jak parametr płci obecny jest w specyficznym rodzaju tekstów religijnych, jakim jest opis doświadczenia mistycznego. Doświadczenie mistyczne jest jedno, ale przeżywane i opisywane jest dwutorowo - jako doświadczenie mężczyzny czy kobiety. Przekazane w języku przez kobietę zawiera swe charakterystyczne akcenty, obecne w określonych środkach językowych.

Wojtak M.
Lublin, Polska

WYBRANE PRZEMIANY W OBSZARZE DYSKURSU RELIGIJNEGO W CZASIE PANDEMII

Mówiąc o dyskursie, mam na myśli sposób zorganizowania ludzkiej aktywności, a więc takie praktyki komunikacyjne typowe dla określonej społeczności (wspólnoty), która w trakcie różnorodnych interakcji ustala i uzgadnia istotne dla siebie treści, ustanawiając wspólnotę aksjologiczną, konserwuje stosowne scenariusze zachowań komunikacyjnych oraz reguły ich wypełniania za pośrednictwem wypowiedzi (i/lub środków niewerbalnych).

Dyskurs religijny, ujmowany jako zbiór praktyk komunikacyjnych wypływających z określonych przekonań zorganizowanych i utrwalonych instytucjonalnie, jest zjawiskiem osobliwym ze względu na poszerzenie przestrzeni dyskursywnej o sferę transcendencji, a więc przekraczanie granicy między światem ludzkim, a światem nadprzyrodzonym. Osobliwe reguły decydują, w związku z tym, o wszystkich parametrach dyskursu.

W referacie ograniczam wskazane pojęcie do zachowań komunikacyjnych organizowanych przez Kościół katolicki w Polsce i tę instytucję traktuję jako gospodarza dyskursu. Zwięźam perspektywę do oglądu wybranych zdarzeń komunikacyjnych i skupiam uwagę na określonych scenariuszach – uzgodnionych i usankcjonowanych instytucjonalnie. Przestrzeń komunikacyjną zamykam w obszarze Kościół–wierni, nawiązując do zmian ról dyskursywnych wymuszonych przez pandemię, a realizowanych w ramach tradycyjnych działań duszpasterskich.

Jako przykład podaję tzw. kolędę, czyli wizytę duszpasterską, odbywaną zwykle po Bożym Narodzeniu. Scenariusz odwiedzin duszpasterzy w domach wiernych określonej parafii przewiduje: czytanie słowa Bożego, wspólne modlitwy wstawiennicze, pokropienie pomieszczeń wodą święconą i błogosławieństwo.

W czasie pandemii interakcja w znaczącym stopniu zestandaryzowana jest z woli gospodarza dyskursu realizowana według nowych scenariuszy, gdyż tradycyjna wizyta duszpasterska została zabroniona. Następuje zmiana strategii dyskursywnych przez zastosowanie zasady wariantowości scenariuszy inscenizacyjnych (w parafiach mogą być realizowane zróżnicowane schematy błogosławieństwa domu oraz zdarzeń towarzyszących). Uproszczeniu schematu wydarzenia, jakim jest kolęda, redukcji wielu składników tradycyjnego scenariusza, towarzyszy substytucja dotycząca roli celebransa, dobór gatunków wypowiedzi, które mają pełnić funkcję błogosławieństwa domu, a także sugestia posłużenia się konkretną wypowiedzią.

Inicjatywa wprowadzenia innowacyjnej formy interakcji należy do Kościoła, który sięga do zasobu tradycyjnych wypowiedzi modlitewnych, zalecając ich użycie w dookreślonej sytuacji komunikacyjnej. Nowy kształt zyskują charakterystyczne dla współczesnego dyskursu religijnego procesy substytucji oraz translokacji komunikacyjnej.